

วิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์

ครูรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์

โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์)

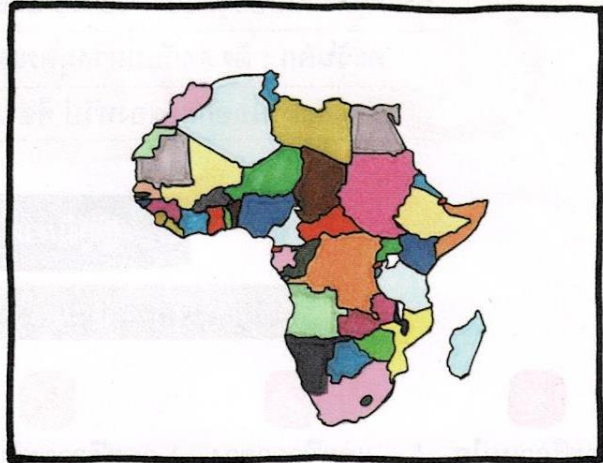
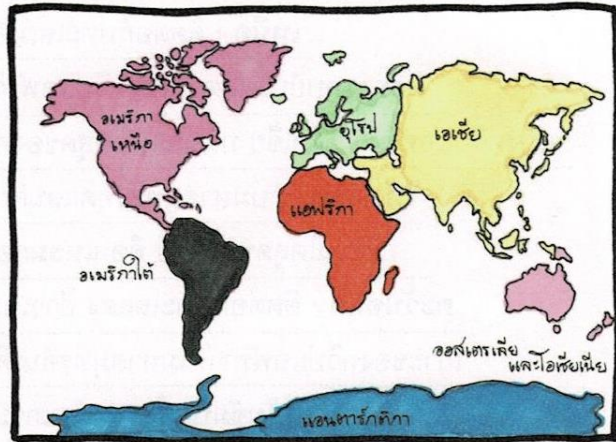
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1

ภูมิศาสตร์

ภูมิศาสตร์ทวีปแอฟริกา

ลักษณะทั่วไป

ทวีปแอฟริกาเป็นทวีปที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทวีปเอเชีย มีพื้นที่ประมาณ 30.3 ล้านตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 37 องศา 21 ลิปดาเหนือ กับ 34 องศา 52 ลิปดาใต้ และระหว่างลองจิจูดที่ 51 องศา 26 ลิปดาตะวันออก กับ 17 องศา 32 ลิปดาตะวันตก มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านกลางทวีป พื้นที่ครึ่งหนึ่งจึงอยู่ทางซีกโลกเหนือ และอีกครึ่งหนึ่งอยู่ทางซีกโลกใต้ ในสมัยก่อนทวีปแอฟริกามีความลึกลับ ยากต่อการสำรวจ จึงได้ชื่อว่า “ทวีปมืด หรือ กาทวีป”

อาณาเขตติดต่อ

เหนือ : ติดต่อกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

มีช่องแคบยิบรอลตาร์แบ่งทวีปแอฟริกากับยุโรป มีคลองสุเอซ
แบ่งทวีปแอฟริกากับเอเชีย บริเวณเหนือสุดของทวีป คือ แหลมบอน ประเทศตูนิเซีย

ใต้ : ติดต่อกับมหาสมุทรแอตแลนติก และมหาสมุทรอินเดีย

บริเวณใต้สุดของทวีป คือ แหลมกอลฮัส ประเทศแอฟริกาใต้

ตะวันออก : ติดต่อกับทะเลแดง อ่าวเอเดน และมหาสมุทรอินเดีย

เกาะของทวีปแอฟริกาในมหาสมุทรอินเดีย ได้แก่ เกาะมาดากัสการ์

และมีช่องแคบโมซัมบิกคั่นระหว่างเกาะนี้กับดินแดนภาคพื้นทวีป

บริเวณตะวันออกสุดของทวีป คือ แหลมฮาฟูนา ประเทศโซมาเลีย

ตะวันตก : ติดต่อกับมหาสมุทรแอตแลนติก และอ่าวกินี

บริเวณตะวันตกสุดของทวีป คือ แหลมเวอร์ด ประเทศเซเนกัล

ภูมิภาค

ทวีปแอฟริกาแบ่งเป็น 5 ภูมิภาค ได้แก่

1.	2.	3.	4.	5.
แอฟริกาเหนือ	แอฟริกากลาง	แอฟริกาตะวันออก	แอฟริกาตะวันตก	แอฟริกาใต้
ได้แก่	• ได้แก่	ได้แก่	ได้แก่	ได้แก่
แอลจีเรีย	แองโกลา	บุรุนดี คอโมโรส	เบนิน บัวร์กินาฟาโซ	บอตสวานา
อียิปต์	แคเมอรูน	จิบูตี เอริเทรีย	โกตดิวัวร์ แกมเบีย	เอสวาตินี
ลิเบีย โมร็อกโก	สาธารณรัฐ	เอริโอเปีย เคนยา	กานา กินี	เลโซโท
ซูดาน	แอฟริกากลาง	มาดากัสการ์	กินี-บิสเซา ไลบีเรีย	นามิเบีย
และตูนิเซีย	ชาด คองโก	มาลาวี มอริเชียส	มาลี มอริเตเนีย	แอฟริกาใต้
	สาธารณรัฐคองโก	โมซัมบิก รวันดา	ไนเจอร์ ไนจีเรีย	
	อิเควทอเรียลกินี	เซเชลส์ โซมาเลีย	เซเนกัล	
	กาบอง และเซาตูเม	แทนซาเนีย ยูกันดา	เซียร์ราลีโอน โตโก	
	และปรินซิปี	แซมเบีย ซิมบับเว		

ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของทวีปแอฟริกา แบ่งเป็น 3 เขต

1.

เขตที่ราบสูงและภูเขาโค้งตัวยุคใหม่ทางตะวันตกเฉียงเหนือ ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ
ใกล้ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นเทือกเขาสูง เทือกเขาหินใหม่ ได้แก่ บริเวณเทือกเขา

2.

เขตที่ราบสูงและภูเขาสูงทางตะวันออกและทางใต้ เขตที่ราบสูงและภูเขาสูงทางภาคตะวันออก
เป็นเขตที่มีความสูงมาก มีภูเขาไฟที่ยังคุกรุ่นและดับแล้ว มียอดเขาคิลิมานจาโร
ในประเทศแทนซาเนียเป็นยอดเขาสูงสุดในทวีป ทางตะวันออกมีแอ่งแผ่นดินที่ทรุดต่ำ
กลายเป็นทะเลสาบอยู่หลายแห่ง เช่น ทะเลสาบวิกตอเรีย

Note : ทะเลสาบวิกตอเรีย เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในทวีปแอฟริกา
และใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก

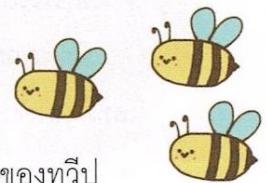
เขตภูเขาและที่ราบสูงภาคใต้ เป็นที่ราบสูงหินแกรนิตอยู่ระหว่างแม่น้ำวาลและแม่น้ำลิมโปโป
เรียกว่า เดอะแรนด์ มีเทือกเขาดราเกนสเบอร์ก ในประเทศแอฟริกาใต้และเลโซโท
เป็นบริเวณสูงสุดอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้

3.

เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ

ระหว่างที่ราบสูงจะมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน โดยเกิดจากที่สูงตอนในของทวีป
และไหลลงสู่ทะเลโดยรอบ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ และบางส่วนเต็มไปด้วยแก่งหิน
และน้ำตก ที่ราบลุ่มแม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำไนล์ ที่ราบลุ่มแม่น้ำคองโก
ที่ราบลุ่มแม่น้ำแซมเบซี ที่ราบลุ่มแม่น้ำไนเจอร์

Note : แม่น้ำไนล์ อยู่ทางตอนเหนือของทวีปแอฟริกา เป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในโลก

ภูมิอากาศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศของทวีปแอฟริกา ได้แก่

1.

ที่ตั้ง ทวีปแอฟริกามีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านตอนกลางของทวีป ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปมีอากาศร้อน ส่วนตอนเหนือสุดและใต้สุดมีอากาศอบอุ่น

2.

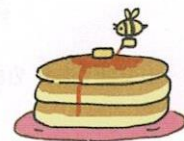
ลักษณะภูมิประเทศ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปแอฟริกาเป็นที่ราบสูง จึงทำให้พื้นที่บางส่วนทางตะวันออกอากาศไม่ร้อนจัด

3.

ลมประจำ เนื่องจากมีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านตอนกลางของทวีป จึงอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมค้าตะวันออกเฉียงเหนือและลมค้าตะวันออกเฉียงใต้พัดพาฝนเข้ามาทางด้านตะวันออกและปะทะกับที่ราบสูง ทำให้บริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้มีฝนตกชุก แต่พื้นที่ด้านเหนือและด้านใต้ของทวีปเกิดเป็นทะเลทราย

4.

กระแสน้ำ กระแสน้ำอุ่นโมซัมบิกไหลผ่านชายฝั่งทางใต้ของโมซัมบิกและตะวันออกเฉียงใต้ของแอฟริกา ทำให้อากาศอบอุ่นขึ้น กระแสน้ำเย็นเบงเกลลาไหลผ่านชายฝั่งตะวันตกเฉียงใต้บริเวณประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้และนามิเบีย ทำให้อากาศเย็นและแห้ง ส่วนกระแสน้ำเย็นคานารีไหลเลียบชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ จึงทำให้อากาศเย็นและแห้งแล้ง

ภูมิอากาศของทวีปแอฟริกา แบ่งออกเป็น 6 ชนิด ดังนี้

ชนิดของภูมิอากาศ	ลักษณะสำคัญ	บริเวณที่พบ	พืชพรรณที่พบ
1. แบบร้อนชื้นหรือป่าไม้เขตร้อน	อากาศร้อนจัด ฝนตกชุก อุณหภูมิสูงทั้งปี	ลุ่มแม่น้ำคองโก ที่ราบชายฝั่งรอบอ่าวกินี ชายฝั่งตะวันออกของเกาะมาดากัสการ์	ป่าดงดิบ
2. แบบทุ่งหญ้าเขตร้อนหรือสะวันนา	มีฝนตกชุกในฤดูร้อนและแห้งแล้งในฤดูหนาว	ตอนเหนือและตอนใต้ของแนวเส้นศูนย์สูตร	ป่าผลัดใบเขตร้อน (ป่าเบญจพรรณ)
3. แบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย	ไม่แห้งแล้งมากเหมือนทะเลทราย แต่มีฝนตกน้อยกว่า	ตอนกลางของทวีปและตอนใต้ของแนวเส้นศูนย์สูตร	ทุ่งหญ้าสเตปป์
4. แบบทะเลทราย	อากาศร้อนและแห้งแล้งมาก มีปริมาณฝนต่ำมาก	ตอนเหนือของทวีป ได้แก่ ทะเลทรายซาฮารา และทะเลทรายลิเบีย ตอนใต้ของทวีป ได้แก่ ทะเลทรายนามิบและคาลาฮารี	กระบองเพชร อินทผลัม
5. แบบเมดิเตอร์เรเนียน	ฤดูร้อนอากาศร้อนและแห้งแล้ง ฤดูหนาวอากาศอบอุ่นและมีฝนตก	ตอนเหนือของทวีป บริเวณชายฝั่งบาร์บารี ตอนใต้ของทวีป บริเวณเมืองเคปทาวน์	ป่าไม้เมดิเตอร์เรเนียน ไม้เปลือกแข็ง ไม้พุ่ม
6. แบบอบอุ่นชื้น	อากาศอบอุ่นและชื้น ฝนตกในฤดูร้อนและอากาศอบอุ่นในฤดูหนาว	บริเวณชายฝั่งด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีป	ทุ่งหญ้าเขตอบอุ่น

เศรษฐกิจ

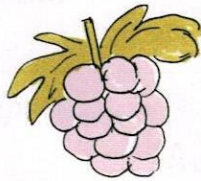
ทวีปแอฟริกาเป็นทวีปที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรมาก แต่กลับยากจน
และขาดการพัฒนา โดยมีสาเหตุหลายประการ เช่น การระบาดของโรคภัยร้ายแรงต่าง ๆ มากมาย
อันได้แก่ มาลาเรีย เอชไอวี รัฐบาลคอร์รัปชันและละเมิดสิทธิมนุษยชน
การมีความรู้ค่อนข้างน้อย เพราะเป็นการรวมตัวจากชนเผ่าต่าง ๆ
ทั้งยังมีการขัดแย้งระหว่างชนชาติภายในทวีปที่มีค่าครองชีพสูงต่ำไม่เท่ากัน

การเพาะปลูก

แม้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปแอฟริกาจะเป็นทะเลทราย แต่มีแหล่งแม่น้ำที่ไหลเพื่อหล่อเลี้ยง
ทั้งทวีป บริเวณลุ่มแม่น้ำคองโก เป็นแหล่งปลูกต้นโกโก้ที่สำคัญของโลก นอกจากนี้
ยังสามารถปลูกเมล็ดกาแฟ ถั่วลิสง ฝ้าย และอ้อย บริเวณลุ่มแม่น้ำไนล์จะเป็นพื้นที่
ในการปลูกข้าว สินทผลัดม ฝ้าย และข้าวฟ่าง บริเวณชายฝั่งบาร์บารี เป็นพื้นที่สำคัญสำหรับ
ปลูกส้ม องุ่น และข้าวสาลี ส่วนด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปจะปลูกข้าวสาลีและข้าวโพด

องุ่น

อ้อย

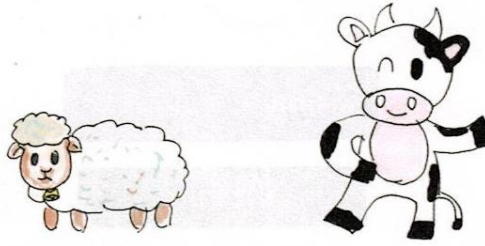

ถั่วลิสง

เมล็ดกาแฟ

การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์เพื่อใช้อุปโภคและบริโภคเป็นไปอย่างแพร่หลายเนื่องจากเป็นทวีปที่มีเนื้อที่กว้าง โคเนื้อและโคนมนิยมเลี้ยงกันทั่วทั้งทวีป ทางตะวันออกเลี้ยงโคเขายาวเพื่อใช้แรงงาน ส่วนทางใต้เลี้ยงเพื่อใช้เนื้อเป็นอาหารและเป็นเครื่องแสดงฐานะทางสังคม ในเขตทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทรายเลี้ยงแพะ แกะ แบบเร่ร่อน ในเขตทะเลทรายเลี้ยงอูฐเพื่อใช้เป็นพาหนะ นอกจากนี้ บางชนเผ่าถือว่าการเลี้ยงสัตว์เป็นการแสดงออกถึงสถานะทางสังคมอีกด้วย หรือบางชนเผ่าที่ยังคงสะกดรอยและล่า เช่น เผ่าปิกมีและบุชแมน มักจะล่าช้างและแรด เพื่อเอางาช้างและนอแรด ซึ่งเป็นที่ถูใจของชาวต่างชาติ

การทำเหมืองแร่

ทวีปแอฟริกาถือได้ว่าเป็นฐานการผลิตแร่ที่สำคัญของโลก มีดังนี้

1. แร่เพชร มีมากที่สุดในโลก และเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญมากที่สุด ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ซิมบับเว บอตสวานา นามิเบีย
2. ทองคำ สามารถผลิตได้มากกว่าครึ่งของโลก ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
3. ถ่านหิน อยู่ในรัฐทรานสวาลและนาตาล
4. น้ำมันดิบและแก๊สธรรมชาติ ในเขตทะเลทรายซายารา แอลจีเรีย ไนจีเรีย อียิปต์ และลิเบีย
5. ทองแดง พบมากในคองโก

การค้ากับต่างประเทศ

ประเทศส่วนใหญ่ในแอฟริกาขาดดุลการค้า เพราะมักส่งออกวัตถุดิบ แต่นำเข้าอาหารสำเร็จรูป ตลาดคู่ค้าที่สำคัญ คือ กลุ่มตลาดร่วมยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และกลุ่มโอเปก (OPEC) ซึ่งมีสมาชิกในแอฟริกา 4 ประเทศ ได้แก่ แอลจีเรีย แองโกลา ไนจีเรีย ลิเบีย นอกจากนี้ในทวีปแอฟริกาเองก็มีการรวมกลุ่มที่เรียกว่า องค์การเอกภาพแอฟริกา (OAU) เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เดียวและปรับปรุงบรรยากาศทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของทวีปให้ผู้คนมีคุณภาพที่ดีและประสบความสำเร็จมากขึ้นในอนาคต

สังคมและวัฒนธรรม

ประชากร

ประชากรในทวีปแอฟริกาทั้งหมดประมาณ 1,359 ล้านคน (ค.ศ. 2020) ซึ่งมากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทวีปเอเชีย อีกทั้งมีอัตราการเพิ่มของประชากร และอัตราการเกิด-ตายของทารกมากที่สุดในโลก ประชากรในแอฟริกาสามารถแบ่งตามเชื้อชาติเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.

พวกผิวดำ (นิกรอยด์) เป็นเผ่าพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมของทวีปแอฟริกา และเป็นประชากรส่วนใหญ่ของทวีปนี้ มีลักษณะเด่นที่ผิวสีดำ ผมสีดำและหยิก พวกนี้มีอยู่หลายกลุ่ม และแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น กลุ่มบันตู มีรูปร่างสูงใหญ่ อาศัยอยู่ในแอฟริกาตะวันออก แอฟริกากลาง และแอฟริกาใต้ กลุ่มชูดานนิโกร อาศัยอยู่ในแอฟริกาตะวันตก กลุ่มบุชแมน มีรูปร่างเล็ก อาศัยอยู่ในเขตทะเลทรายคาลาฮารี กลุ่มปิกมี มีรูปร่างเตี้ยที่สุด อาศัยอยู่บริเวณป่าดงดิบ ลุ่มแม่น้ำคองโก เป็นต้น

2.

พวกผิวขาว (คอเคซอยด์) ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนเหนือของทวีป ได้แก่ พวกอาหรับและเบอร์เบอร์ ส่วนพวกผิวขาวที่อพยพมาจากทวีปยุโรป มักตั้งถิ่นฐานในเขตอบอุ่นทางตอนใต้ของทวีป โดยเฉพาะในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ นอกจากนี้ ยังมีพวกผิวขาวจากปากีสถาน และอินเดีย อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ทางตะวันออกของทวีป

ชนพื้นเมือง

ชนพื้นเมืองในทวีปแอฟริกาแบ่งเป็น 3 ชนพื้นเมือง ได้แก่ บุชแมน ในเขตทะเลทรายคาลาฮารี, ปิกมี ในเขตป่าดงดิบลุ่มแม่น้ำคองโก และวาตูซี ในวันดา

ภาษา

ภาษาในทวีปแอฟริกามีมากกว่า 1,000 ภาษา ซึ่งมากที่สุดในโลก โดยอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.

ภาษาบันตู เป็นภาษาของประชากรในแอฟริกากลางและแอฟริกาตะวันออก รวมถึงบางประเทศในแอฟริกาใต้ด้วย

2.

ภาษาเซมิติก ได้แก่ ภาษาอาหรับ เป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในแอฟริกาเหนือและบางส่วนของแอฟริกาตะวันออก

3.

ภาษาชูดาน เป็นภาษาของประชากรในประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตทุ่งหญ้าสะวันนาทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา

4.

ภาษาเฮซาซา เป็นกลุ่มภาษาทางการค้าของประชากรในแอฟริกาตะวันตก

ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในทวีปแอฟริกายังคงมีความเชื่อและปฏิบัติตามกันมา ตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษหลายชั่วอายุคน เช่น เรื่องจิตวิญญาณ อำนาจของดวงดาว สิ่งมหัศจรรย์ เป็นต้น โดยศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุด ได้แก่ ศาสนาคริสต์ รองลงมา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม

ภัยพิบัติและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติของทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา

ภัยพิบัติในทวีปยุโรป

1. อุทกภัย

ฝนตกหนักจากพายุหมุนเขตร้อน ปริมาณน้ำมากจึงระบายออกได้ไม่ทัน เกิดน้ำท่วมเป็นวงกว้าง ซึ่งส่งผลให้เกิด การสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ความเสียหายทางเศรษฐกิจ และเกิดแผ่นดินถล่มตามมา เหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ เช่น อุทกภัยในฝรั่งเศส พ.ศ. 2559 เกิดจากฝนที่ตกหนักติดต่อกันหลายวัน น้ำในตลิ่งเอ่อล้นเข้าบ้านเรือนของประชาชน ก่อให้เกิดความเสียหายนับหมื่นล้านบาท เป็นต้น

2. แผ่นดินไหว

รอยเลื่อนในแผ่นธรณีภาคเกิดการเลื่อนตัว เกิดการสะสมแรงเค้นได้เปลือกโลก ทำให้มีการปลดปล่อยพลังงานออกมาเป็น คลื่นสะเทือน พื้นดินจึงเกิดการสะเทือนขึ้น เกิดเป็นแผ่นดินไหว ซึ่งส่งผลกระทบต่อ แก่ทรัพย์สินและชีวิตของประชาชน ระบบเศรษฐกิจจะงักตัวลง เนื่องจากขาดระบบคมนาคม และการสื่อสาร และภัยพิบัติอื่น ๆ ตามมา เช่น สึนามิ เป็นต้น

3. คลื่นความร้อน

อากาศที่ร้อนจัดถูกสะสมในบริเวณหนึ่ง และมีลมจากทะเลทรายพัดเข้ามา ทำให้เกิดความแปรปรวนของคลื่นความร้อน อุณหภูมิจะสูงผิดปกติ อาจทำให้เกิดไฟป่า ผู้คนเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากความร้อน อีกทั้งยังเป็นการทำให้สิ้นเปลืองพลังงาน เนื่องจากต้องใช้เครื่องปรับอากาศ เพื่อช่วยทำความเย็น

4.

ภัยหนาว

ทวีปยุโรปมักมีอากาศหนาวจัดในบางพื้นที่
 โดยเกิดจากคลื่นความเย็น
 จากเขตไซบีเรียแผ่ลงมาในพื้นที่ยุโรป
 หรืออาจเกิดจากการที่ทวีปยุโรปอยู่คนละทิศ
 กับด้านของดวงอาทิตย์ในฤดูหนาว
 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อในด้านคมนาคม
 โดยรถไฟ เครื่องบิน ต้องหยุดให้บริการ
 อีกทั้งสภาพอากาศที่หนาวจัด
 อาจทำให้ผู้คนปรับตัวไม่ทันได้

ภัยพิบัติในทวีปแอฟริกา

1.

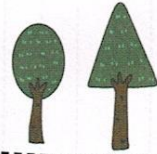
ภัยแล้ง

ภัยแล้งมักเกิดในทวีปแอฟริกา โดยสาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลกที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากชั้นโอโซนบนโลกถูกทำลายลง การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำทะเลและความร้อนในพื้นที่ทะเลทรายส่งผลให้ปริมาณน้ำฝนที่ตกน้อยลง สาเหตุเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนอาหาร การเกิดโรคระบาด การอพยพย้ายถิ่นฐานใหม่ รวมไปถึงการขาดผลผลิตทางการเกษตร และขาดน้ำกินน้ำใช้ด้วย

2.

อุทกภัย

ในกลุ่มแม่น้ำหลักของทวีปแอฟริกา ได้แก่ กลุ่มแม่น้ำคองโกและกลุ่มแม่น้ำไนล์ มักมีอุทกภัยเกิดขึ้นจากการที่มีปริมาณน้ำฝนมากเกินไปจนเอ่อล้นออกมาทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือนของประชาชน พื้นที่การเกษตรถูกทำลายเนื่องจากพืชผลจมน้ำตาย การเกิดน้ำเน่าเสีย และอาจเกิดภัยพิบัติอื่นตามมา เช่น แผ่นดินถล่ม เป็นต้น

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป

1.

การตัดไม้ทำลายป่า

ในทวีปยุโรปเหลือพื้นที่ป่าไม้อยู่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่ตัดเพื่อการค้า สร้างที่อยู่อาศัย การเกษตรกรรม แหล่งอุตสาหกรรม และสร้างเส้นทางคมนาคม ซึ่งมีผลกระทบต่างๆ เช่น น้ำฝนไหลบ่าลงมาอย่างรวดเร็วลงสู่ที่ราบ เกิดน้ำท่วมขึ้น ทำให้บ้านเรือนของประชาชนและสถานที่สำคัญต่างๆ เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก

2.

มลพิษทางอากาศ

การนำพื้นที่ป่าไม้มาสร้างเป็นโรงงานอุตสาหกรรม และการนำป่าไม้มาเป็นวัตถุดิบในการผลิต ทำให้เกิดควันพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณสารพิษในอากาศที่มีมากเกินไป ผู้คนต้องย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อรักษาสุขภาพ อีกทั้งยังส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชอีกด้วย

3.

มลพิษทางน้ำ

การทิ้งขยะมูลฝอย การเพิ่มขึ้นของประชากร และการปล่อยสารเคมีปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เช่น แนวชายหาดที่สกปรกและปนเปื้อนด้วยขยะที่มีสารพิษ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่ง สัตว์น้ำสูญพันธุ์ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน หรือบางพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมได้รับสารพิษจากน้ำเสียที่ปล่อยมาจากโรงงานอุตสาหกรรม และซึมลงไปในดิน ทำให้ประชากรขาดแคลนน้ำสะอาดใช้

4.

ภาวะโลกร้อน

เนื่องจากทวีปยุโรปมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นทวีปที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดคลื่นความร้อนเพิ่มขึ้น น้ำแข็งขั้วโลกเกิดการละลายอย่างรวดเร็ว และชายฝั่งทะเลเกิดการพังทลาย

5.

การขาดแคลนพลังงาน

การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทำให้ความต้องการในการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ราคาพลังงานเชื้อเพลิงในตลาดสูงขึ้น และค่าครองชีพก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทวีปแอฟริกา

1.

ดิน

ทวีปแอฟริกา มีบริเวณทะเลทราย กว้างขวาง เช่น ทะเลทราย คาลาฮารี ทะเลทรายซาฮารา ซึ่งเป็นบริเวณที่แห้งแล้งมาก ทำให้เพาะปลูกไม่ได้ เนื่องจากดิน ในเขตทะเลทรายมีธาตุอาหาร และอินทรีย์วัตถุต่ำ

3.

การขุดแร่

เนื่องจากแอฟริกาเป็นทวีป ที่อุดมไปด้วยแร่สำคัญหลายชนิด เช่น ทองคำ ทองแดง จึงเกิดการขุดเหมืองแร่ขนาดใหญ่หลายแห่ง มีผลต่อการทำลายป่าไม้และทำลาย หน้าดิน เพราะการขุดเหมืองแร่ขนาดใหญ่ จำเป็นต้องทำการเปิดหน้าดิน หน้าดินจึงพังทลายลง รวมทั้งทำให้สัตว์ป่าในบริเวณนั้น ไม่มีที่อยู่อาศัย

4.

ภัยแล้ง

ภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์ เรือนกระจกทำให้ขาดแคลนน้ำ ในการทำการเกษตร ส่งผลให้ประชาชน ขาดแคลนอาหารในการบริโภค ตามไปด้วย

2.

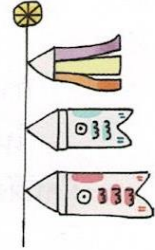
การขาดแคลนน้ำ

ในทวีปแอฟริกา มีฝนตก ในปริมาณน้อยและมีการระเหย ของน้ำสูง โดยเฉพาะในเขตทะเลทราย และทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย ทำให้ขาดแคลนน้ำจืด เพื่อการบริโภค

5.

การตัดไม้ทำลายป่าและการล่าสัตว์

ในการเพาะปลูกและการขยายเมืองทำให้เกิด การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ต้องตัดไม้ พื้นที่ป่าไม้จึงลดลง ซึ่งอาจส่งผลให้พื้นที่ทะเลทราย มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ประชากรที่ไม่สามารถอาศัย อยู่บริเวณนั้นได้ นอกจากนี้ ทวีปแอฟริกายังเป็นแหล่งสัตว์ป่า ที่สำคัญของโลก จึงมีการล่าสัตว์ เพื่อส่งเป็นสินค้า ทำให้ปัจจุบัน จำนวนสัตว์ป่าลดลง เป็นอย่างมาก

แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

ทวีปยุโรปกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป

1. แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม

- 1.1 ออกโครงการซื้อขายสิทธิการปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อกำหนดปริมาณแก๊สในแต่ละพื้นที่
- 1.2 การรักษาระบบนิเวศไม่ให้ถูกรบกวนจากระบบนิเวศในภูมิภาคอื่น และในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับความหลากหลายทางชีวภาพ
- 1.3 การป้องกันการเกิดมลพิษและกำจัดสารพิษตามระเบียบ RoHS และระเบียบ REACH
- 1.4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและของเสียตามระเบียบ WEEE ระเบียบ Eco-design และตรา Eco-labelling

2. การใช้พลังงานทดแทน

การใช้พลังงานจากธรรมชาติ รวมถึงการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ในเยอรมนี และการส่งออกเทคโนโลยีกังหันลมของเดนมาร์ก

ข้อตกลงโคเปนเฮเกนกับบทบาทของสหภาพยุโรป

ข้อตกลงโคเปนเฮเกน เป็นข้อตกลงในการประชุมเจรจาอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ที่กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก เมื่อวันที่ 7-18 ธันวาคม ค.ศ. 2009 ซึ่งว่าด้วยการควบคุมอุณหภูมิโลกไม่ให้เพิ่มสูงขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส และประเทศที่ร่ำรวยต้องให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา

ทวีปแอฟริกากับความพยายามในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศในทวีปแอฟริกาให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาค่อนข้างน้อย ทำให้หลายประเทศต้องได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนต่าง ๆ บางประเทศในทวีปแอฟริกาได้จัดทำโครงการเพื่อรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยมีการจัดพื้นที่คุ้มครองเพื่อฟื้นฟูพันธุ์พืชและสัตว์ในอุทยานและเขตสงวนทางตะวันออกของทวีปแอฟริกา

